

6217-25

3. 2. 2025.

UNIVERZITET U SARAJEVU

Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu

Komisija za izbor u naučno zvanje

VIJEĆU INSTITUTA ZA ISTRAŽIVANJE ZLOČINA PROTIV
ČOVJEČNOSTI I MEĐUNARODNOG PRAVA UNIVERZITETA U
SARAJEVU

Odlukom Vijeća Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu br. 6-1/I-25 od 13. januara 2025 imenovana je Komisija za izbor u naučno zvanje viši naučni saradnik – doktor historijskih nauka na Institutu za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Sarajevu Univerziteta u Sarajevu, u sastavu:

1. Acc. prof. dr. Husnija Kamberović, redovni profesor Univerziteta u Sarajevu – Filozofski fakultet, doktor historijskih nauka, predsjednik,
2. Dr. sc. Mesud Šadinlija, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu - Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Sarajevu, doktor historijskih nauka, član
3. Dr. sc. Muamer Džananović, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu - Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Sarajevu, doktor socioloških nauka, član

Komisija je zaprimila akt Instituta br. 3/I-25 od 7. januara 2025. u kojem je konstatirano da je prijava bila blagovremena i dokumentacija potpuna. Komisija je pregledala te pažljivo i detaljno analizirala zaprimljeni materijal, pa Vijeću Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Sarajevu podnosi slijedeći

IZVJEŠTAJ

s prijedlogom odluke o izboru

Spomenutim aktom Instituta Komisija je obaviještena da se na konkurs, koji je na temelju odluke Vijeća Instituta br. 577-2/I-24 od 5. decembra 2024. i odluke Senata Univerziteta

(Odluka br. 01-8-1-2/24 od 18. decembra 2024) objavljen na web stranici Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Sarajevu 21. decembra 2024, a zaključen dana 7. januara 2025, prijavio jedan kandidat, i to dr. Merisa Karović-Babić.

U Izvještaju pravne službe sačinjenom nakon obrade prijave na konkurs navodi se da je prijava kandidatkinje dr. Merise Karović-Babić bila blagovremena i sa potpunom dokumentacijom. Dr. Merisa Karović-Babić u svojoj prijavi je navela da konkuriše za izbor u naučno zvanje: viši naučni saradnik – doktor historijskih nauka

I. Biografski podaci

Merisa Karović je rođena 2. februara 1983. u Sarajevu, gdje je završila osnovnu i srednju školu, te studij historije na Filozofskom fakultetu odbranivši diplomski rad 2006. godine. Postdiplomski studij na grupi *Historija Bosne i Hercegovine u 19. i 20. stoljeću* završila je 15. maja 2013. odbranivši magistarski rad pod naslovom *Masovna ubistva civila u Sarajevu za vrijeme opsade 1992-1995*. Doktorsku disertaciju pod nazivom *Sigurne zone Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini 1993-1995: Bihać i Goražde – komparativna analiza* odbranila je 13. novembra 2019. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. U zvanju naučnog saradnika zaposlena je u Institutu za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu.

Od izbora u naučno zvanje naučni saradnik, objavila je jednu autorsku knjigu, 8 naučnih radova, više prikaza knjiga, eseja, tekstova u štampi i na portalima, te je bila redaktor i urednik više knjiga. Kao voditelj, uspješno je završila jedan naučni projekt (*Sarajevo: prvih 150 dana okupacije i opsade – Zločin bez kazne*). Učestvovala je u devet naučnih konferencija i skupova.

II. Radovi kandidata

Iz dosadašnjeg naučnog rada može se zaključiti da je kandidatkinja svoj naučni interes usmjerila na istraživanje najnovije bosanskohercegovačke historije, posebno istražujući

pitanja zločina počinjenih u ratu od 1992. do 1995. godine. U tim radovima je pokazala veliku profesionalnost, sklonost ka istraživanju detalja i odlučnost da svoje rezultate temelji isključivo na historijskim izvorima prvoga reda.

U knjizi *Sigurnosne zone Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini: prijedlozi, motivi i ideje tokom 1992. godine* (Sarajevo: Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, 2024.), autorica raspravlja o sigurnosnim zonama u BiH, pri čemu sve prijedloge o uspostavi ovih zona vrlo uspješno i argumentirano razmatra u kontekstu širih ratnih zbivanja u BiH tokom 1992. godine. Uz to, autorica pokazuje i kako su se u terminološkom smislu ovi prijedlozi pojavljivali (sigurne zone, sigurna utočišta, zaštićena područja i sl.) te ovaj fenomen promatra u širem svjetskom kontekstu (uspostave sigurnih zona drugdje u svijetu tokom historije, posebno na području Bliskog istoka). Knjiga je vrlo temeljito urađena, na temelju primarnih izvora i literature, nudi vrlo argumentiranu sliku zbivanja u BiH u prvoj godini rata i pokazuje sva lutanja koja je međunarodna zajednica činila u vezi s ovim ratom. Na kraju, nakon raznih diskusija, uspostavljeno je nekoliko sigurnosnih zona, od kojih su neke bile prilično uspješne (Sarajevski aerodrom), neke se nisu niti uspostavile, iako je bilo diskusija u vezi s tim (Bosanski Novi, Travnik), a neke su kasnije demilitarizirane i doživjele krvavu sudbinu (Srebrenica i Žepa), a sve su samo pružale „lažni osjećaj sigurnosti“.

Ova knjiga je važna ne samo za bosanskohercegovačku historiografiju. Širokim pristupom i ukazivanjem na model uspostave sličnih zona u svijetu, Marisa Karović nudi knjigu koja će imati svoje mjesto u evropskoj historiografiji.

U razdoblju od izbora u zvanje naučni saradnik do sada kandidatkinja je osim navedene knjige, objavila ukupno osam naučnih članaka, od kojih dva rada tematiziraju pitanje genocida u Srebrenici („Historiografija i historijski izvori o genocidu u Srebrenici“. U: *Prilozi o historiji Bosne i Hercegovine (2001-2017)*. Sarajevo: ANUBiH, 2020, str. 21-68; „Rezolucija 819 – Srebrenica, april 1993“ u: *Genocid nad Bošnjacima Srebrenice 1995-2020: Uzroci, razmjere i posljedice: zbornik radova s Međunarodne naučne konferencije održane 19. oktobra 2020. u Sarajevu*. Sarajevo-Tuzla 2021, 333-261), dva rada o Sarajevu 1992-1995 („Sarajevske barikade: Karakazan i mišolovka. Okruženje sa sve četiri strane“, u: *Između rata i mira. Sarajevo u prelomnim godinama 20. stoljeća*. Sarajevo: UMHS, 2020, str. 133-168; „Sarajevo, 2. i 3. maj 1992. godine. Žrtve, interpretacije, manipulacije“ u: *Historijski pogledi*,

br. 10, Tuzla: Centar za istraživanje moderne i savremene historije, 2023, str. 260-282); dva rada o međunarodnim vojnim snagama za brze reakcije i njihovoj ulozi u vojnoj intervenciji 1995. godine („Formiranje Snaga za brze reakcije od pariskih konsultacija do napada na Srebrenici“, u: *Historijska traganja*, br. 19/2020, Sarajevo: Institut za historiju, 2020, str. 373-407; „Dolazak Snaga za brze reakcije u Bosnu i Hercegovinu i vojna intervencija“, u: *Zbornik radova sa Međunarodne konferencije Prijelomne godine bosanskohercegovačke prošlosti*, knj. 2, Sarajevo: Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu, 2021, str. 345-372); jedan rad istražuje zločin na Tuzlanskoj kapiji („Zločin na Tuzlanskoj kapiji: historijske činjenice, reakcije i negiranje odgovornosti“, u: *Historijski pogledi*, br. 9, Tuzla: Centar za istraživanje moderne i savremene historije, 2023, str. 343-368), i jedan članak koji pokazuje historijski kontekst Bosne i Hercegovine 1992-1995. godine („Bosnia and Herzegovina 1992-1995: Historical Context“, u: *Bosnian Studies*, Sarajevo: BZK Preporod, No, 2, 2023, str. 102-131).

Aurorica je u svim ovim radovima pažljivo analizirala različite historijske izvore. To jeste osnovno pravilo historijske nauke, ali u svojim radovima kandidatkinja pokazuje i izuzetnu smirenost što baš i nije čest slučaj pogotovo kada su u pitanju radovi koji tematiziraju razdoblje ratova 1990-ih godina. Čak i u radovima koji pretendiraju biti samo sinteze, poput rada „Bosnia and Herzegovina 1992-1995: Historical Context“ i rada „Rezolucija 819 – Srebrenica, april 1993“, sadržane su izuzetno vrijedne historijske analize, što na najbolji način oslikava naučni profil dr. Merise Karović-Babić. U nastavku ukazujemo samo na nekoliko karakterističnih komentara za pojedine radove.

1. „Historiografija i historijski izvori o genocidu u Srebrenici“. U: *Prilozi o historiji Bosne i Hercegovine (2001-2017)*. Sarajevo: ANUBiH, 2020, str. 21-68
2. „Rezolucija 819 – Srebrenica, april 1993“ u: *Genocid nad Bošnjacima Srebrenice 1995-2020: Uzroci, razmjere i posljedice: zbornik radova s Međunarodne naučne konferencije održane 19. oktobra 2020. u Sarajevu*. Sarajevo-Tuzla 2021, 333-261,

Komentar: Autorica u ova dva rada pokazuje prethistoriju genocida u Srebrenici, te okolnosti u kojima je usvojena Rezolucija 819 o Srebrenici. Predstavila je sve bitne događaje u Srebrenici 1992–1995. godine, a potom interpretirala njihovu obrađenost u historiografiji i objavljenim historijskim izvorima. Također je detaljno analizirala zbivanja u enklavi tokom 1992. i 1993. godine, proglašenje Srebrenice sigurnom zonom Ujedinjenih nacija, te

naposljetku pokazala pad Srebrenice i masovne egzekucije koje su potom uslijedile. Autorica je u ovom radu pažnju posvetila i historiografiji i historijskim izvorima objavljenim neposredno nakon pada enklave do izricanja prve presude za genocid u Srebrenici (1995–2001) i nakon izricanja spomenute presude (2001–2017). Autorica pokazuje da vrlo odgovorno i pažljivo pristupa analizi izvora na temelju kojih gradi vlastiti stav o genocidu u Srebrenici.

3. „Sarajevske barikade: Karakazan i mišolovka. „Okruženje sa sve četiri strane““. u: *Između rata i mira. Sarajevo u prelomnim godinama 20. stoljeća*. Sarajevo: UMHS, 2020, str. 133-168.
4. „Sarajevo, 2. i 3. maj 1992. godine. Žrtve, interpretacije, manipulacije“ u: *Historijski pogledi*, br. 10, Tuzla: Centar za istraživanje moderne i savremene historije, 2023, str. 260-282.

Komentar: U ova dva rada autorica istražuje sudbinu Sarajeva u ratu 1992-1995. fokusirajući se na zbivanja koja su prethodila opsadi Sarajeva i potom stavljanje Sarajeva pod potpunu blokadu. U tom kontekstu autorica piše o vojnim i političkim pripremama za opsadu grada od strane Četvrtog korpusa Jugoslavenske narodne armije (JNA) i najvišeg srbijanskog političkog rukovodstva, martovskim i aprilskim barikadama kao i okupaciji dijela prigradskih naselja te postepenom stavljanju grada Sarajeva pod opsadu. U međuvremenu je, sredinom maja 1992. godine došlo do transformacije 4. korpusa JNA u Sarajevsko-romanijski korpus Vojske republike srpske, na čijem „nišanu“ će grad biti pod opsadom sve do kraja 1995. godine, odnosno do postizanja mirovnog sporazuma u Daytonu i njegovog službenog potpisivanja u Parizu. Ipak, vremenska odrednica ovoga rada obuhvatila je period do kojeg je zaokružen proces stavljanja Sarajeva u opsadu, odnosno period od marta do maja 1992. godine. Budući da se radilo o jednom vrlo bitnom historijskom periodu u kojemu je počeo napad na Republiku Bosnu i Hercegovinu, u radu su predstavljeni planovi i ambicije o podjeli njenog glavnog grada, ukopavanju artiljerijskih položaja i pripremama za napade na Sarajevo, koje su, kako je to vrijeme tokom naredne četiri godine pokazalo, bile vrlo dobro urađene.

5. „Formiranje Snaga za brze reakcije od pariskih konsultacija do napada na Srebrenicu“, u: *Historijska traganja*, br. 19/2020, Sarajevo: Institut za historiju, 2020, str. 373-407

6. „Dolazak Snaga za brze reakcije u Bosnu i Hercegovinu i vojna intervencija“, u: *Zbornik radova sa Međunarodne konferencije Prijelomne godine bosanskohercegovačke prošlosti, knj. 2*, Sarajevo: Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu, 2021, str.- 345-372.

Komentar: Autorica u ova dva rada, kontekstu rasprava o nagovještajima mogućnosti povlačenja UNPROFOR-a iz Bosne i Hercegovine, navodi kako je postojalo nekoliko prijedloga u vezi sa djelovanjem UNPROFOR-a u budućnosti. Jedan od prijedloga bio je jačanje UNPROFOR-a, a nakon krize sa taocima Ujedinjenih nacija krajem maja 1995. godine još se više ubrzao proces po pitanju konkretne realizacije ove ideje. Potpuno je bilo jasno da je sama misija UNPROFOR-a u Bosni i Hercegovini izgubila kredibilitet kao i da su potrebne korjenite reforme u navedenoj organizaciji kako bi ona bila učinkovitija. Međutim, neposredno nakon odluke o formiranju Snaga za brze reakcije (RRF-a), njihova namjena je bila nedefinirana, odnosno postojale su određene suštinske razlike između britanske i francuske vizije RRF-a. U radu se detaljno raspravlja o spomenutim razlikama, namjeni trupa, njihovom finansiranju, brojčanom i nacionalnom sastavu i drugim pitanjima koja su bila predmetom rasprava na sastancima u Parizu i New Yorku početkom juna 1995. godine. Posebno veliki pritisak po pitanju finansiranja trupa bio je na američkoj administraciji, a u radu se obrađuje ovo kompleksno pitanje, kao i uloga američkog Kongresa u neodobravanju sredstava za RRF. Usvajanjem rezolucije Vijeća sigurnosti od 16. juna 1995. godine odobreno je slanje 12.500 trupa koje su bile sastavnim dijelom Snaga, ali pitanje da li je spomenutom rezolucijom riješen cijeli niz nedorečenosti, kao i da li je namjena Snaga bila definirana u periodu koji je prethodio genocidu u Srebrenici, također je analizirano u ovom radu. Dokumentacija Ujedinjenih nacija, UNMO-a, UNPROFOR-a, Clintonove administracije, doprinijele su razumijevanju i odgovorima na ova kompleksna pitanja, koja su predstavljala samo jedan segment vrlo burnih i dinamičnih zbivanja na području Bosne i Hercegovine u periodu kada su formirane ove Snage. Ukoliko se govori o pitanjima namjene Snaga, mogu se uočiti dvije faze postojanja RRF-a. Prva faza obuhvatala je period od formiranja Snaga do genocida u Srebrenici. Ovu fazu karakteriše nedorečenost i neučinkovitost po brojnim pitanjima ključnim za djelovanje Snaga. Drugu fazu hronološki pratimo od pada Srebrenice, nakon čega su evidentni nagovještaji konkretizacije namjene Snaga, pa sve do njihova učešća u vojnoj intervenciji NATO pakta, koje su služile kao podrška UNPROFOR-u.

7. „Zločin na Tuzlanskoj kapiji: historijske činjenice, reakcije i negiranje odgovornosti“, u: *Historijski pogledi*, br. 9, Tuzla: Centar za istraživanje moderne i savremene historije, 2023, str. 343-368

Komentar: Akcenat u ovom istraživanju je na masakru počinjenom 25. maja 1995. godine na Tuzlanskoj kapiji, kada je, gelerima granate ispaljene iz pravca Ozrena ubijeno 71, a ranjena 174 civila, što predstavlja najveći broj žrtava i najmasovniji zločin od jedne granate tokom agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu. Uz neizostavnu interpretaciju političkog i vojnog konteksta u vrijeme zločina na Tuzlanskoj kapiji, i tada aktualnih NATO udara na položaje VRS-a, rad se bavi i analizama zapisnika o uviđaju Tužilaštva i Centra službi bezbjednosti MUP-a RBiH, istražnim radnjama Ujedinjenih nacija obavljenih na licu mjesta neposredno nakon zločina, dnevnih izvještaja UNPROFOR-a, kao i reakcijama koje su uslijedile nakon ovog zločina.

8. „Bosnia and Herzegovina 1992-1995: Historical Context“, u: *Bosnian Studies*, Sarajevo: BZK Preporod, No, 2, 2023, str. 102-131

Komentar: U ovom radu autorica analizira kontekst zbivanja u Bosni i Hercegovini u periodu disolucije SFRJ, kao i pripreme Jugoslavenske narodne armije (JNA), srpskog i srbijanskog političkog rukovodstva u Bosni i Hercegovini i u Beogradu za oružani sukob. U svrhu ostvarivanja „strateških ciljeva srpskog naroda“ počinjen je zločin genocida kao i drugi zločini protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom nad nesrpskom, dominantno bošnjačkom grupom, u područjima koja su, prema spomenutim ciljevima, definirana kao „strateški važna“ teritorija koja bi trebala ući u sastav velikosrpske države. Eliminiranje granica na Drini značilo je okupaciju područja na kojima je, prema popisu stanovništva iz 1991. godine, dominiralo bošnjačko stanovništvo. Uspostavljanje granica na Uni također je značilo okupaciju velikog dijela teritorije Bosanske Krajine od strane srpskih snaga. Realizaciju pomenutih strateških ciljeva i sam Ratko Mladić je, tokom svog izlaganja na 16. sjednici Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, kvalificirao kao zločin genocida.

III Drugi angažmani važni za naučni profil kandidatkinje

Dr. Merisa Karović-Babić je bila vrlo aktivna u izradi edukativnih materijala za obilježavanje godišnjica masovnog stradanja građana Sarajeva 1992-1995, o čemu je uradila potrebnu

studiju dostupnu na <https://irpo.ba/wp-content/uploads/2023/09/Final-PRINT-OBILJEZAVANJE-GODISNJICE-MASOVNIH-STRADANJA-GRADJANA-SARAJEVA.pdf>.

Osim toga, kandidatkinja je prisutna u sredstvima javnog informiranja, u dnevnoj štampi, portalima, kao i u ostalim medijima. Primjer je naučnika koji profesionalno istupi u javnosti bez ikakve politizacije događaja o kojima govori. Osim učešća u devet konferencija, kandidatkinja je u razdoblju od izbora u zvanje naučni saradnik do sada recenzirala dvije knjige, više radova u časopisima te bila korednik jednog zbornika. Istodobno je imala 15 javnih istupa na raznim televizijama u Bosni i Hercegovini.

ZAKLJUČAK S PRIJEDLOGOM

Dr. Merisa Karović-Babić je u svojoj dosadašnjoj akademskoj karijeri bila izuzetno aktivna. U naučnoj karijeri prošla je zvanja od stručnog saradnika do naučnog saradnika, učestvovala je u brojnim naučnim konferencijama, simpozijima, seminarima, te u naučnoistraživačkim projektima. U svom dosadašnjem naučnom radu najvećim dijelom se bavila temama iz historije Bosne i Hercegovine krajem 20. stoljeća, posebno pitanjima ratnih zločina, te odnosom međunarodne zajednice prema ratu u Bosni i Hercegovini 1992-1995. godine.

Nakon što je stekla potpuni uvid u prijavu i priloženu dokumentaciju kandidatkinje dr. Merise Karović-Babić, Komisija je zaključila da dr. Merisa Karović-Babić u potpunosti ispunjava sve potrebne uvjete predviđene čl. 31, st. 1. e. Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo „ broj 26/16) za izbor u naučno zvanje viši naučni saradnik.

Komisija donosi ovakav zaključak imajući u vidu posebno slijedeće činjenice:

Dr. Merisa Karović-Babić je stekla doktorat nauka iz historije;

Provela je jedan izborni period u zvanju naučni saradnik i u tom razdoblju posigla sljedeće naučne rezultate:

Objavila je 8 naučnih radova u relevantnim časopisima i zbornicima radova;

Objavila je jednu knjigu i bila koautor jedne knjige;

Uspješno je završila jedan naučni projekt, te trenunto radi na još dva naučna projekta;

Učesnik je velikog broja naučnih konferencija, simpozija, seminara;

Aktivna je u strukovnim udruženjima, čime doprinosi daljoj afirmaciji historije u društvu; Prisutna je u medijima, gdje nastupa isključivo kao historičar bez politiziranja historijske nauke.

PRIJEDLOG: Na temelju svega izloženog Komisija predlaže Vijeću Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu da izabere dr. Merisu Karović-Babić u zvanje viši naučni saradnik – doktor historijskih nauka.

Sarajevo, 31. 01. 2025.

KOMISIJA

Prof. dr. Husnija Kamberović, predsjednik

Dr. Mesud Šadinlija, član

Dr. Muamer Džananović, član